

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет політичних наук

Кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Котляр Ю.В.

“29” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ТА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Розробник

Тихоненко І. В.

В.о. завідувача кафедри розробника

Шевчук О. В.

В.о. завідувача кафедри спеціальності

Шевчук О.В.

Гарант освітньої програми

Габро І.В.

Декан факультету /директор інституту (до якого відносяться спеціальності)

Хмель А.О.

Начальник НМВ

Шкірчак С.І.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни
Найменування дисципліни	Зовнішня політика та дипломатія України
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Спеціалізація (якщо є)	
Освітня програма	Міжнародні відносини (з вивченням двох іноземних мов)
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Нормативна
Курс навчання	2
Навчальний рік	2023-2024
Номер(и) семестрів (триместрів):	4 Денна форма
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	6 кредитів / 180 годин
Структура курсу:	Денна форма
– лекції	36
– семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові)	54
– годин самостійної роботи студентів	90
Відсоток аудиторного навантаження	50%
Мова викладання	Українська
Форма проміжного контролю (якщо є)	
Форма підсумкового контролю	іспит

Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Дисципліна «Зовнішня політика та дипломатія України» відноситься до нормативних навчальних дисциплін освітньо-професійної підготовки бакалаврів за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Мета. Дисципліна «Зовнішня політика та дипломатія України» передбачає формування у студентів знань щодо теоретичних та концептуальних підходів до теорії та практики зовнішньої політики України, методів та засобів формування дипломатії України, як інструменту реалізації основних цілей та засад зовнішньої політики.

Завдання курсу:

1. Розглянути процес формування основних положень зовнішньополітичних концепцій незалежної України.
2. Розвиток у студентів навичок роботи з нормативно-правовою базою зовнішньої політики України та аналізу її ефективності.
3. Дослідження становлення та розвитку дипломатії України, її періодизації.
4. Формування у студентів розуміння основних інституційних механізмів реалізації зовнішньополітичної стратегії України.
5. Ознайомлення студентів з цілями та пріоритетами зовнішньої політики України на сучасному етапі.
6. Роз'яснення основних характеристик, переваг геополітичного положення України та її місця в системі міжнародних відносин.
7. З'ясування характеру та рівня розвитку взаємодії зі світовим співтовариством та окремими державами.
8. Оцінка ефективності імплементації Україною сучасних видів дипломатії: економічної, енергетичної, публічної, культурної, е-дипломатії.
9. Формування аналітичних навичок та критичного мислення щодо визначення основних проблем та викликів дипломатії України на сучасному етапі.

Очікувані результати навчання студента:

має знати:

- Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені (СК8).
- Розуміння основ національної безпеки України, особливостей і тенденцій розвитку регіональних систем колективної безпеки (СК16).
- Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин (РН1).
- Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів (РН2).
- Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці (РН3).

має вміти:

- Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України (ЗК1).
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК7).

- Здатність застосовувати засади дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами) (СК6).
- Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України (СК7).
- Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв’язання складних спеціалізованих задач і проблем (СК9).
- Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними (СК11).
- Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини (СК13).
- Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій (РН8).
- Розуміти та застосовувати для розв’язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо (РН15).
- Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності (РН16).

Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Становлення України як суб'єкта міжнародних відносин та еволюція її зовнішньої політики і дипломатії.	2		4
2	Історія дипломатії України.		4	4
3	Концептуально-теоретичні основи зовнішньої політики України.	2		4
4	Національні інтереси України. Нормативно-правова база зовнішньої політики України.		4	4
5	Система органів зовнішніх зносин України: структурний і функціональний вимір.	2		4
6	Українська дипломатія у добу глобалізації.		4	4
7	Багатостороння дипломатія як інструмент досягнення зовнішньополітичних цілей України.	4	4	2
8	Західний вектор зовнішньої політики та дипломатії України		6	4
9	Інтеграція до ЄС як пріоритетний напрямок української зовнішньополітичної стратегії.	4	4	4
10	Українсько-російські відносини: еволюція та сучасний стан.	4		4
	Українсько-російські відносини (1991-2014 р.)		2	4
11	Гібридна війна та повномасштабна військова агресія Росії проти України 2014-сучасність		2	4
12	Війна Росії проти України: реакція світової спільноти та активність української дипломатії.		2	4

13	Безпековий чинник і дипломатія України. Відносини Україна-НАТО.	4	4	4
14	Українсько-американське стратегічне партнерство.	2	4	4
15	Співробітництво України із державами Центрально-Східної Європи.	4	2	4
16	Відносини України з Литвою, Латвією та Естонією.	2		4
17	Відносини України із країнами СНД та Кавказького регіону		4	4
18	Африканський континент у зовнішньополітичній стратегії України		2	4
19	Співробітництво України із країнами Близького та Середнього Сходу.	2	2	4
20	Україна та країни Східної Азії.	2		4
21	Україна та країни Південно-Східної Азії, Австралії та Океанії		2	4
22	Держави Латинської Америки та Карибського Басейну у зовнішньополітичній стратегії України.		2	4
23	Україна та країни Південної Азії.	2		4
	Всього за курсом	36	54	90

Зміст навчальної дисципліни

1.1. План лекцій для денної форми навчання

№	Тема заняття / план
1	Тема 1 Становлення України як суб'єкта міжнародних відносин та еволюція її зовнішньополітичної діяльності та дипломатії (2 год) 1) Крах СРСР та проголошення незалежності України, її міжнародно-правове визнання. Проблеми правонаступництва України. 2) Розбудова дипломатичної служби незалежної України та перші кроки української дипломатії. 3) Основні етапи зовнішньополітичної діяльності України.
2	Тема 2 Концептуально-теоретичні основи зовнішньої політики України (2 год). 1) Концептуальні засади зовнішньополітичного курсу незалежної України. 2) Засади та пріоритетні напрямки зовнішньої політики України. 3) Зовнішня політика України та забезпечення національної безпеки: нормативно-правовий аспект. Засади національної безпеки України. Воєнна доктрина України.
3	Тема 3 Система органів зовнішніх зносин України: структурний і функціональний вимір (2 год). 1) Законодавство України у сфері зовнішньополітичної діяльності. 2) Система органів зовнішніх зносин України. МЗС України: історія створення, структура та функціонування. Територіальні департаменти МЗС. 3) Внутрішньодержавні органи зовнішніх зносин: - повноваження Президента України у сфері зовнішньої політики; - функції Верховної Ради України у формуванні зовнішньополітичної стратегії держави; - роль Кабінету міністрів України у здійсненні зовнішньої політики держави.
4-5	Тема 4. Багатостороння дипломатія як інструмент досягнення зовнішньополітичних цілей України (4 год) Тема 4.1. 1) Багатостороння дипломатія: форми втілення. 2) Діяльність України в ООН. Співробітництво України зі спеціалізованими установами ООН. Україна-ЮНЕСКО. 3) Позиція України щодо реформування РБ ООН. 4) Участь України у миротворчих операціях під егідою ООН. Тема 4.2. 1) Співробітництво Україна-COT. 2) Україна-ОБСЄ: здобутки та перспективи співпраці. Діяльність ОБСЄ в Україні за умов військової агресії РФ на сході України (2014-2017 рр.). 3) Участь та ініціативи України у регіональних організаціях (ОЧЕС, ГУАМ, ЦСІ). 4) Діяльність України у багатосторонніх форумах.
6-7	Тема 5. Інтеграція до ЄС як пріоритетний напрямок української зовнішньополітичної стратегії (4 год). Тема 5.1. 1) Європейська інтеграція як пріоритетний напрям української зовнішньополітичної стратегії у законодавстві України.

	2) Договірні-правова база та механізм співробітництва України з ЄС. Саміти Україна-ЄС. 3) Ініціатива Східного партнерства, 2009 р. та Україна. Тема 5.2. 1) Угода про асоціацію України з ЄС: сутність, значення, перспективи для України. Поглиблена та всебічна зона вільної торгівлі між Україною та ЄС. Безвізовий режим між Україною та ЄС. 2) Відносини Україна-ЄС у контексті російсько-української війни з 2014 р.
8-9	Тема 6 Українсько-російські відносини: еволюція та сучасний стан (4 год). Тема 6.1. 1) РФ у системі національних та зовнішньополітичних інтересів України. Формування договірні-правової бази українсько-російських відносин. 2) Основні етапи двосторонньої взаємодії. 3) Питання демаркації та делімітації кордонів. Тема 6.2. 1) Відносини Україна-РФ у економічній, військовій, енергетичній сфері. «Продуктові» та «газові» війни. 2) Українсько-російські відносини після подій 2014 р. - гібридна війна (Анексія Криму, та агресія РФ на сході України) - повномасштабне військове вторгнення РФ до України у 2022 р. 3) Ініціатива «Кримська платформа» та дії України щодо захисту прав кримських татар.
10-11	Тема 7. Безпековий чинник і дипломатія України. Відносини Україна-НАТО (4 год) Тема 7.1. 1) Україна у процесі роззброєння. 2) Будапештський меморандум та гарантії безпеці України: сучасні реалії. Тема 7.2. 3) Нормативно-правова база співпраці Україна-НАТО. 4) Еволюція відносин Україна-НАТО. Саміти Україна-НАТО. 5) Відносини Україна-НАТО після 2014 р.: перспективи членства. 6) Участь України у операціях НАТО
12	Тема 8. Українсько-американське стратегічне партнерство (2 год). 1) Становлення двосторонніх українсько-американських відносин. 2) «Кольчужний скандал» і відносини Україна-США. 3) Стратегічне партнерство України та США. «Хартія Україна-США про стратегічне партнерство» (19 грудня 2008 р.). 4) Політичне, економічне та військове співробітництво між державами на сучасному етапі.
13-14	Тема 9. Співробітництво України із державами Центрально-Східної Європи (4 год). Тема 9.1. 1) Стратегічне партнерство України та Польщі: основні віхи та сфери співпраці.. Українсько-польські відносини у контексті європейського вибору України. Україна у польській ініціативі «Тримор'я». 2) Українсько-угорські відносини. Тема 9.2. 1) Українсько-румунські відносини.

	2) Відносини України зі Словаччиною. 3) Співробітництво України із Вишеградською групою: політичний, військовий, економічний аспект. 4) Роль єврорегіонів «Карпатський» «Верхній Прут», «Буг», «Нижній Дунай» у субрегіональному співробітництві України в регіоні ЦСЄ.
15	Тема 10. Відносини України з Литвою Латвією та Естонією (2 год). 1) Україна-Латвія: політичні, економічні відносини. 2) Українсько-литовські відносини: сучасний стан та перспективи співпраці. Діяльність Люблінського трикутника. 3) Відносини Україна-Естонія. 4) Позиція країн Балтії щодо інтеграції України до ЄС та допомога у протидії Росії.
16	Тема 11 Співробітництво України із країнами Близького та Середнього Сходу (2 год). 1) Українсько-турецьке співробітництво. 2) Відносини Україна-Ізраїль: сучасний стан та перспективи. 3) Відносини Україна-Єгипет. Міжурядова українсько-єгипетська комісія. 4) Контroversійність відносин з Іраном та перспективні напрями співробітництва з державами Затоки.
17	Тема 12 Україна та країни Східної Азії (2 год). 1) Відносини України з КНР: сучасний стан і перспективи. Відносини Україна Тайвань. 2) Українсько-японські відносини. 3) Співробітництво України та Республіки Корея.
18	Тема 13 Україна та країни Південної Азії (2 год). 1) Співробітництво України з Республікою Індія. Діяльність Посольства України у Республіці Індія у державах регіону (за сумісництвом). 2) Україна-Ісламська Республіка Пакистан: еволюція та перспективи двосторонніх відносин. 3) Відносини України з Ісламською Республікою Афганістан.

1.2. Плани практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять для денної форми навчання

№	Тема заняття / план
1-2	Тема 1. Історія дипломатії України (4 год) Тема 1.1. 1. Дипломатія Центральної Ради. 2. Україна на міжнародній арені в період Гетьманату 1918 р. 3. Дипломатична діяльність УНР. Тема 1.2. 1. Діяльність НКЗС УСРР. Поступове позбавлення УРСР зовнішньополітичної функції. 2. Відновлення зовнішньополітичних прерогатив України. Діяльність УРСР на міжнародній арені у 1940-1980-х рр. 3. УСРР в ООН.

	4. Дипломатія України 1991-сучасність: SWOT аналіз.
3-4	Тема 2. Національні інтереси України. Нормативно-правова база зовнішньої політики України (4 год) Тема 2.1. 1. Основні концепції зовнішньої політики України. 2. Правова основа зовнішньої політики України (Конституція України, «Основні напрями зовнішньої політики України»(2 липня 1993 р.), Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» (1.07.2010 р.), Указ Президента України №448/2021 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року «Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України») 3. Чинники формування національних інтересів України. Тема 2.2. 1. Безпека як пріоритетний напрям національних інтересів України (Закон України «Про основи національної безпеки України» (19 червня 2003 р.), Указ Президента України «Про стратегію національної безпеки України» (12 лютого 2007 р.), Указ Президента України «Про стратегію національної безпеки України» (26 травня 2015 р.). Закон України «Про національну безпеку України» (21 червня 2018 р.), Указ Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року "Про Стратегію національної безпеки України" (14 вересня 2020 р.). 2. Воєнна доктрина України у системі забезпечення національних інтересів та безпеки.
5-6	Тема 3. Українська дипломатія у добу глобалізації (4 год) Тема 3.1. 1. Економічна дипломатія: імплементація українською дипломатією. 2. Енергетична дипломатія: здобутки, виклики та перспективи. 3. Дипломатія «м'якої сили»: публічна, культурна та кулінарна дипломатія України. Тема 3.2. 1. «Віртуальна дипломатія»: здобутки, проблеми та перспективи розвитку в Україні. 2. Бренд країни як актуальне завдання української дипломатії в світі (представити власне бачення іміджу / бренду України). <i>Творча робота.</i>
7-8	Тема 4. Багатостороння дипломатія як інструмент досягнення зовнішньополітичних цілей України (4 год) Тема 5.1. 1. Діяльність незалежної України в ООН. Миротворчість. 2. Позиція України щодо реформування РБ ООН. Діяльність постійного представництва України при ООН (аналіз промов Президентів України на засіданні ГА ООН та моделювання промови Президента України). 3. Співробітництво України з міжнародними неурядовими організаціями. Тема 5.2. 1. Співробітництво Україна-COT. 2. Участь та ініціативи України у регіональних організаціях (Рада Європи, ОЧЕС, ГУАМ, ЦСІ). 3. Співробітництво України з міжнародними валютно-фінансовими організаціями. 4. Ініціативи України у багатосторонніх форумах, засіданнях регіональних та транс-регіональних міжурядових організацій Азії, Африки і Латинської Америки.
9-11	Тема 5. Західний вектор зовнішньої політики України (6 год) Тема 5.1.

	1. Українсько-канадське особливе партнерство. Роль української діаспори і розвитку відносин Україна-Канада. (відповідно до Алгоритму вказаного у Методичних рекомендаціях). Підготовка доповідей про відносини України з державами Західної Європи – Німеччина – Австрія – Швейцарія – Нідерланди – Бельгія (діяльність Посольства України (за сумісництвом) у Люксембург) – Франція. Тема 5.2. Підготовка доповідей про відносини України з державами Північної Європи 1. Велика Британія 2. Фінляндія (діяльність Посольства України (за сумісництвом) в Ісландії) 3. Швеція 4. Норвегія 5. Данія 6. Ірландія Тема 5.3. Підготовка доповідей про відносини України з державами Південної Європи 1. Іспанія 2. Португалія 3. Італія (діяльність Посольства України (за сумісництвом) в Республіці Мальта і Республіці Сан-Марино,) 4. Греція 5. Кіпр 6. Ватикан (Посольство України про Святому Престолі)
12-13	Тема 6. Інтеграція до ЄС як пріоритетний напрямок української зовнішньополітичної стратегії (4 год) Тема 6.1. 1. Європейська інтеграція як пріоритетний напрям зовнішньополітичної стратегії України: нормативно-правовий аспект. 2. Угода про асоціацію України з ЄС: сутність, значення, перспективи для України. 3. Економічна складова відносин Україна-ЄС. Поглиблена та всебічна зона вільної торгівлі між Україною та ЄС. Безвізовий режим між Україною та ЄС. Тема 6.2. 1. Саміти Україна-ЄС: здобутки та перспективи української дипломатії. (моделювання саміту Україна-ЄС за участю Президента України, Президента Європейської Ради та Президента Європейської Комісії, преси). 2. Відносини Україна-ЄС у контексті російської війни проти України з 2014 р.: - Діяльність «Нормандського формату»; - План Мореля, Формула Штайнмаєра - Санкційний режим та допомога Україні у війні проти Росії - Перспективи вступу України до ЄС
14	Тема 7. Українсько-російські відносини (1991-2014 рр.) (2 год) 1. Договірно-правова база українсько-російських відносин. 2. Енергетична сфера двосторонніх відносин. «Газові війни». 3. Економічна сфера двосторонніх відносин. «Продуктові війни».

	4. Військовий вимір двостороннього співробітництва та питання демаркації та делімітації кордонів. 5. Релігійний та мовний фактори.
15	Тема 8. Гібридна війна та повномасштабна агресія Росії проти України 2014-сучасність. (2 год) 1. Передумови агресії Росії проти України у 2014 р.: історична ретроспектива та геополітичний вимір. 2. Гібридна війна Росії проти України 2014-2023 рр.: - Анексія Криму та питання кримських татар - Агресія РФ на сході України: еволюція та підходи до врегулювання питання (Мінські угоди) 3. Війна Росії проти України з 2022 р.: хід та вплив на рівень двосторонніх відносин.
16	Тема 9. Війна Росії проти України: реакція світової спільноти та активність української дипломатії (2 год) 1. Реакція ООН на військове вторгнення РФ до України у 2022 р. (аналіз заяв та Резолюцій ГА ООН, питання ефективності РБ ООН). Діяльність Міжнародного Суду ООН. 2. Реакція провідних акторів світової спільноти та форми «стримування» агресора: -допомога Україні, - санкційний режим - формат «Рамштайн» та суперечності щодо надання певних видів озброєння Україні. 3. Діяльність Президента України та Першої леді у згуртуванні світової спільноти на підтримку України (заяви, візити). 4. Діяльність МЗС, Посольств та реалізація публічної та культурної дипломатії на підтримку України у війні проти Росії. Ініціатива Кримська платформа.
17-18	Тема 10. Безпековий чинник і дипломатія України. Відносини Україна-НАТО (4 год) Тема 10.1. 1. Україна у процесі роззброєння. Постанова ВР України «Про без'ядерний статус України». 2. Будапештський меморандум та гарантії безпеці України: сучасні реалії. (проведення дебатів). 3. Виконання Україною умов Договору про звичайні збройні сили у Європі. Тема 10.2. 1. Нормативно-правова база та інституційний механізм співпраці Україна-НАТО. Саміти Україна-НАТО. 2. Участь України в операціях НАТО. 3. Відносини Україна-НАТО після 2014 р. НАТО і війна Росії проти України. 4. Перспектива членства України в НАТО. Стандарти НАТО і українська армія.
19-20	Тема 11. Українсько-американське стратегічне партнерство (4 год) Тема 11.1. 1. Еволюція двосторонніх українсько-американських відносин: основні етапи та проблеми розвитку. 2. «Кольчужний скандал» і відносини Україна-США. 3. Нормативно-правова база українсько-американських відносин.

	Тема 11.2. 1. Особливості стратегічного партнерства між Україною та США. Політичне та економічне співробітництво між державами. 2. Військова співпраця України як союзника США поза НАТО: аналіз слухань у Конгресі США щодо надання Україні військової допомоги. 3. Діяльність Українського кокусу Конгресу США.
21	Тема 12. Співробітництво України із державами Центрально-Східної Європи (2 год) 1. Стратегічне партнерство України та Польщі. 2. Підготовка доповідей про відносини України з державами: - Чехія - Болгарія - Сербія - Словенія - Хорватія - Боснія і Герцеговина - Північна Македонія - Чорногорія - Албанія
22-23	Тема 13. Відносини України із країнами СНД та Кавказького регіону (4 год) Тема 13.1. 1. Еволюція діяльності України в СНД. Політика України щодо інтеграційних проєктів на пострадянському просторі. 2. Українсько-білоруські відносини. 3. Відносини Україна-Молдова. Тема 13.2. 1. Відносини з країнами Центральної Азії у зовнішньополітичній стратегії України (підготовка доповідей): - Казахстан - Узбекистан - Киргизстан - Туркменістан - Таджикистан 2. Країни Кавказького регіону у зовнішній політиці України (підготовка доповідей): - Відносини з Грузією - Відносини з Азербайджаном - Відносини з Вірменією
24	Тема 14. Африканський континент у зовнішній політиці України (2 год). 1. Геополітичні чинники важливості Африканського континенту для України. Африканська стратегія України. 2. Африканський континент у миротворчій діяльності України. 3. Країни Магрибу та Україна (підготовка доповідей на основі аналізу діяльності Посольств України у відповідних державах): - Марокко - Алжир (діяльність Посольства (за сумісництвом) у Мавританії) - Туніс - Лівія

	4. Відносини України з країнами Субсахарської Африки (на основі аналізу діяльності Посольств України у відповідних державах): підготовка доповідей
25	Тема 15. Співробітництво України із країнами Близького Сходу (2 год) - Відносини Україна-Туреччина: еволюція, сучасний стан та перспективи. - Підготовка доповідей про відносини України з наступними країнами регіону (на вибір студента): - Ірак - Йорданія - Ліван - Сирія - Саудівська Аравія (діяльність Посольства (за сумісництвом) в Ємені та Омані) - Об'єднані Арабські Емірати (діяльність Посольства (за сумісництвом) у Бахреїні) - Катар - Кувейт - Відносини з державами Перської затоки. Стан і перспективи залучення інвестицій арабських країн в економіку України, енергетичний вектор (моделювання привабливості України для держав регіону Перської затоки).
26	Тема 16. Україна та країни Південно-Східної Азії, Австралії та Океанії (2 год) - Відносини України з Соціалістичною Республікою В'єтнам. - Українсько-малайзійське співробітництво. - Відносини України з Сінгапуром. - Українсько-індонезійська співпраця. - Відносини України з Таїландом. - Відносини України з Австралією та Новою Зеландією.
27	Тема 17. Країни Латинської Америки та Карибського Басейну у зовнішньополітичній стратегії України (2 год) - Українсько-аргентинські відносини (діяльність Посольства (за сумісництвом) в Уругваї, Парагваї). - Відносини Україна-Бразилія. - Українсько-мексиканське співробітництво (діяльність Посольства (за сумісництвом) в Панамі, Коста-Рика, Гватемала, Беліз). - Відносини Україна-Чилі. - Відносини Україна-Перу (діяльність Посольства (за сумісництвом) в Колумбії, Еквадорі). - Українсько-кубинське співробітництво (діяльність Посольства (за сумісництвом) в Ель-Сальвадор, Домініканська Республіка, Гондурас).

1.3. Завдання для самостійної роботи

Підготовка до відповідей на семінарському занятті — це активна робота студентів у пошуку та аналізі відповідного теоретичного та фактологічного матеріалу, що дозволяє потім брати участь у обговоренні всіх питань, що виносяться на семінар, підкріплення доповіді цитатами та посиланнями на літературу.

Аналітична довідка про діяльність дипломатичного представництва України (посольства) в іноземній державі або представництва України при міжнародній організації (активність/пасивність його діяльності через інформаційне наповнення сайту) — це чітко структурована письмова робота, яка має складатися з:

1. вступу,
2. основної частини (містить аналіз структури посольства, аналіз інформаційного наповнення сайту, а саме інформаційних довідок, новин про діяльність посольства, події в Україні та державі перебування посольства, ініціатив та активності співпраці України з міжнародною організацією, представлення України, її іміджу у світі, посилання на українські інформаційні ресурси, сайти офіційних державних установ, зв'язок із консульством, тощо),
3. Блок новини має бути проаналізовано за рахунок опису подій, що відбулися у двосторонніх відносинах між Україною та країною перебування, які подані на сайті посольства за поточний рік.
4. висновки та рекомендації щодо покращення роботи сайту Посольства, виявлення здобутків та недоліків роботи сайту

Обсяг аналітичної довідки 6-7 сторінок (не враховуючи титулки). Виконується на аркушах А4 (шрифт Times New Roman 14, інтервал 1,5, поля 2, 2, 2, 1; нумерація сторінок обов'язкова). Тематика міститься у програмі курсу.

Загалом написання такої аналітичної довідки має підтвердити вміння студента самостійно проводити аналіз подій, узагальнювати отриману інформацію та давати оцінку існуючому стану речей. Щодо тематики курсу, то така робота дозволить студентам дослідити рівень використання дипломатичними представництвами та дипломатами, зокрема, різноманітні форми сучасної дипломатії та виокремити взаємозалежність між дипломатією, дипломатичною діяльністю закордонного представництва та іміджем України у світі.

Підсумкове тестування завдання, яке виконується безпосередньо за темами лекційних та семінарських занять. Кожен варіант тестування складається із 10 запитань (приклади варіантів подаються у програмі до курсу).

Теми аналітичних довідок для самостійної роботи (студенти можуть запропонувати свої теми – обрати для аналізу інші держави)

1. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Аргентині.
2. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Болгарії.
3. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Бразилії.
4. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України у Великій Британії.
5. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Греції.
6. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Грузії.
7. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Єгипті.
8. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Індії.
9. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Індонезії.
10. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Іспанії.
11. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Італії.
12. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Канаді.

13. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Казахстані.
14. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Китаї.
15. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Мексиці.
16. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Німеччині.
17. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в ОАЄ.
18. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Пакистані.
19. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в ПАР.
20. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Республіці Корея.
21. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Росії.
22. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Румунії.
23. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Саудівській Аравії.
24. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в США.
25. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Туреччині.
26. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України у Франції.
27. Стан інформаційного наповнення сайту посольства України в Японії.
28. Стан інформаційного наповнення сайту представництва України при Європейському Союзі та Європейському співтоваристві з Атомної енергії.
29. Стан інформаційного наповнення сайту місії України при НАТО.
30. Стан інформаційного наповнення сайту постійного представництва України при ООН.

Приклади варіантів підсумкового тестування

Варіант 1

1. Перший керівник зовнішньополітичного відомства Центральної Ради:

А) Микола Скрипник	Б) Всеволод Голубович;
В) Дмитро Дорошенко	Г) Олександр Шульгін.
2. Країна, до якої у вересні 1918 р. гетьман Скоропадський зробив офіційний візит:

А) Туреччина	Б) Німеччина	В) Австро-Угорщина	Г) Болгарія.
--------------	--------------	--------------------	--------------
3. День працівників української дипломатії, приурочений до створення першого зовнішньополітичного відомства УНР, відзначають:

А) 22 грудня	Б) 22 листопада	В) 22 жовтня	Г) 22 вересня.
--------------	-----------------	--------------	----------------
4. Рік вступу України до складу ООН:

А) 1944 р.	Б) 1945 р.	В) 1954 р.	Г) 1955 р.
------------	------------	------------	------------
5. Україна стала співзасновником СНД:

А) 1990 р.	Б) 1991 р.	В) 1992 р.	Г) 1993 р.
------------	------------	------------	------------
6. Держава, яка перша визнала у 1991 р. незалежність України:

А) РФ	Б) США	В) Франція	Г) Польща.
-------	--------	------------	------------
7. Верховна Рада України 2 липня 1993 р. ухвалила нормативний акт:

А) «Про міжнародні договори України»;
Б) «Про основні напрями зовнішньої політики України»;
В) «Про дію міжнародних договорів на території України»;
Г) «Про правонаступництво України».
8. Рік укладання між США та Україною Хартії Про стратегічне партнерство:

А) 1991 р.	Б) 2000 р.	В) 2004 р.	Г) 2008 р.
------------	------------	------------	------------
9. Назва Угоди відповідно до якої у 2010 р. президенти Д. Медведєв і В. Янукович подовжили термін перебування Чорноморського флоту Російської Федерації в місті Севастополь:

А) Московська;	Б) Київська;	В) Севастопольська	Г) Харківська
----------------	--------------	--------------------	---------------

10. Участь України в операції в Іраку відбулася під егідою:

- А) ООН Б) НАТО В) ОБСЄ Г) ГУАМ

Варіант 2

1. День працівників української дипломатії, приурочений до створення першого зовнішньополітичного відомства УНР, відзначають:
А) 22 грудня Б) 22 листопада В) 22 жовтня; Г) 22 вересня.
2. Країна, яка в грудні 1917 р. першою визнала уряд УНР:
А) Франція Б) Польща В) Румунія Г) Велика Британія.
3. Міжнародна організація, до складу якої Українську Державу не прийняли у 1918р.:
А) ООН Б) Антанта В) Четвертий союз Г) Ліга Націй.
4. Назва конференції, на якій УРСР підписала статут ООН:
А) Паризька Б) Сан-Франциська В) Кримська Г) Потсдамська.
5. Вихід з якої міжнародної організації було заявлено Україною у зв'язку із загостренням українсько-російських відносин у 2014 р.?
А) СНД Б) НАТО; в) Рада Європи; г) Вишеградська група.
6. Країна, з якою у 1997 р. Україна підписала договір «Про співробітництво в будівництві нафтопроводу «Джейхан-Самсун»:
А) Азербайджан Б) Вірменія в) Туреччина Г) Туркменістан.
7. Між якою державою та Україною відбувся «кольчужний скандал»?
А) РФ Б) ФРН В) США Г) КНР
8. У якому році ВРУ скасувала позаблоковий статусу України:
А) 2010 Б) 2012 В) 2014 Г) 2017
9. Між якою державою та Україною була створена комісія «Кучма-Гор»?
а) РФ.; б) Велика Британія; в) Німеччина; г) США.
10. На якому саміті Україна-НАТО відбулося відкриття місії України при НАТО?
А) Празький Б) Мадридський В) Бухарестський Г) Варшавський

Варіант 3

1. Дата визнання у м. Брест-Литовському делегаціями держав Четвертного союзу УНР незалежною державою та суб'єктом міжнародні відносини:
А) 27 січня (9 лютого) 1918 р. Б) 13 (26) січня 1918 р.;
В) 9 (22) грудня 1917 р. Г) 27 листопада (9 грудня) 1917 р.
2. Керівник першого зовнішньополітичного відомства Радянської України - Народного секретаріату з міжнаціональних справ:
А) Сергій Бакинський Б) Володимир Затонський;
В) Микола Скрипник Г) Юрій Коцюбинський.
3. Рік приєднання України до договору «Про нерозповсюдження ядерної зброї»:
А) 1945 р. Б) 1968 р. В) 1991 р. Г) 1994 р.
4. Держава, з якою Україна мала територіальні суперечки щодо о. «Зміїний»:
А) Молдова Б) Російська Федерація В) Румунія Г) Туреччина.
5. Держава, яку вважають лобістом інтересів України в Європі:
а) Угорщина; б) Німеччина; в) Російська Федерація; г) Польща.
6. Дата вступу України до СОТ :

- А) 10 травня 2005 Б) 10 травня 2008
В) 10 квітня 2006 Г) 10 квітня 2009
7. На якому саміті Україна-НАТО була підписана «Хартія про особливе партнерство Україна-НАТО»?
А) Празький Б) Мадридський В) Бухарестський Г) Варшавський
8. Коли було підписано Угоду про асоціацію з ЄС?
А) 2014 Б) 2015 В) 2016 Г) 2017
9. Який документ закріпив без'ядерний статус України та надав їй гарантії безпеки?
А) Біловерзька угода Б) Харківська угода
В) Будапештський меморандум Г) Бухарестський меморандум
10. Назвіть президента України, який запропонував план врегулювання Придністровської проблеми
А) Л. М. Кравчук Б) Л. Д. Кучма
В) В. А. Ющенко Г) В. Ф. Янукович

1.4. Забезпечення освітнього процесу

Використання проектора.

Підсумковий контроль

Перелік запитань до іспиту

1. Міжнародно-правове визнання України.
2. Концептуальні засади зовнішньої політики України.
3. Концепція «позаблоковості»: сучасні реалії України.
4. Національні інтереси України: чинники формування.
5. Цілі та завдання зовнішньополітичної діяльності України.
6. Пріоритетні напрями сучасної зовнішньої політики України.
7. Законодавство України у сфері зовнішньополітичної діяльності.
8. Внутрішньодержавні органи зовнішніх зносин України: функції у здійсненні зовнішньої політики.
9. Структура МЗС України.
10. Історія створення МЗС України.
11. Дипломатія Центральної Ради.
12. Україна на міжнародній арені в період Гетьманату 1918 р.
13. Дипломатична діяльність УНР.
14. Діяльність НКЗС УСРР. Поступове позбавлення УСРР зовнішньополітичної функції.
15. Відновлення зовнішньополітичних прерогатив України. Діяльність УСРР на міжнародній арені у 1940-1980-х рр.
16. УСРР в ООН.
17. Дипломатія України 1991 - сучасність рр.
18. Основні етапи зовнішньополітичної діяльності України (1991-сучасність)
19. Українська дипломатія: сильні, слабкі сторони, виклики та перспективи розвитку у сучасній системі міжнародних відносин.
20. Дипломатія «м'якої сили»: досвід України.
21. Досвід України у реалізації публічної дипломатії.
22. Імідж України у світі: проблеми формування.
23. Українська дипломатія в еру інформації. Проблеми та перспективи розвитку в Україні «віртуальної дипломатії».
24. Безпековий чинник у зовнішньополітичній стратегії України.
25. Україна в процесі роззброєння. Будапештський меморандум та гарантії безпеки України.
26. Україна та Договір про звичайні збройні сили у Європі.
27. Еволюція співробітництва України з Північноатлантичним альянсом.
28. Участь України в операціях НАТО.
29. Діяльність України в ООН (1991-сучасність).
30. Україна та проблема реформування ООН.
31. Співробітництво України спеціалізовані установи ООН.
32. Україна-ЮНЕСКО.
33. Участь України у миротворчих операціях під егідою ООН.
34. Співробітництво Україна-ОБСЄ: здобутки та сучасний стан.
35. Взаємодія України із міжнародними валютно-фінансовими організаціями.
36. Участь України у регіональних організаціях (ОЧЕС, ГУАМ, ЦЄІ).
37. Еволюція співробітництва Україна-СОТ.
38. Енергетична безпека України.
39. Енергетична дипломатія України у трикутні інтересів ЄС-Україна-РФ.
40. Шляхи диверсифікації джерел енергопостачання як важливе завдання української дипломатії.
41. Договірно-правова база відносин Україна-ЄС.
42. Співробітництво Україна-ЄС: здобутки і перспективи.

43. Відносини-Україна ЄС на сучасному етапі. Угода про асоціацію України з ЄС. Здобуття безвізу.
44. Економічні та торговельні відносини між Україною та ЄС.
45. Україна в Раді Європи.
46. Українсько-російські відносини: основні етапи та нормативно-правова база.
47. Співробітництво Україна-РФ у економічній, військовій, енергетичній сферах.
48. «Газові війни» в українсько-російських відносинах.
49. Питання острова Коса Тузла в українсько-російських відносинах.
50. Проблема делімітації та демаркації кордону між Україною та РФ.
51. Відносини Україна-РФ: анексія Криму.
52. Гібридна війна та повномасштабна російсько-українська війна.
53. Реакція світової спільноти та допомога Україні в російсько-українській війні.
54. Позиція України щодо ініційованих РФ інтеграційних проектів Митний союз, СЕП.
55. Еволюція українсько-американського стратегічного партнерства: здобутки та перспективи.
56. Особливості торговельно-економічної співпраці України та США (поправка Джексона-Веніка, двосторонні відносини після вступу України до СОТ).
57. Допомога США та світового співтовариства Україні у протидії Росії під час російсько-української війни. Зустрічі «Рамштайн». Санкційний режим проти Росії.
58. Дипломатія України: досвід посередництва у локальних, регіональних конфліктах.
59. Участь України в СНД. Позиція України щодо наддержавних структур СНД.
60. Українсько-білоруські відносини: здобутки, перспективи, «російський» фактор.
61. Відносини Україна-Молдова. Українсько-молдавські протиріччя щодо демаркації кордону.
62. Країни Середньої Азії у зовнішньополітичній стратегії України.
63. Українсько-французькі відносини на сучасному етапі.
64. Відносини Україна-Велика Британія.
65. Українсько-німецьке співробітництво: здобутки та перспективи.
66. Відносини України з Італією та Іспанією. Міграційний чинник.
67. Українсько-канадське особливе партнерство.
68. Відносини України з країнами Балтії.
69. Стратегічне партнерство України та Польщі.
70. Україна у польських ініціативах в ЄС та проекті «Тримор'я».
71. Українсько-угорські відносини.
72. Українсько-румунські відносини як об'єкт дипломатичної діяльності України.
73. Питання о. Зміний у двосторонніх українсько-румунських відносинах та дипломатії України.
74. Багатостороння дипломатія України у регіоні ЦСЄ. Співробітництво України із Вишеградською групою.
75. Роль єврорегіонів у субрегіональному співробітництві України в регіоні ЦСЄ.
76. Стратегічне партнерство України та Грузії.
77. Відносини України із Вірменією та Азербайджаном. Офіційна позиція України щодо Нагірно-Карабахського конфлікту.
78. Відносини України із країнами Перської затоки.
79. Ізраїль у зовнішньополітичних інтересах України.
80. Відносини України з Єгиптом: здобутки та перспективи співпраці.
81. Туреччина у зовнішньополітичній стратегії України.
82. Українсько-китайське співробітництво: здобутки та перспективи.
83. Українсько-японські відносини.
84. Українсько-корейські відносини.
85. Південноазійський регіон у зовнішній політиці України (Індія, Пакистан).
86. Відносини України із країнами Африканського континенту.

87. Африканський континент у миротворчій діяльності України.
88. Країни Латиноамериканського регіону у зовнішній політиці України.
89. Відносини Україна-Бразилія.
90. Українсько-мексиканське співробітництво.

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Спеціальність – 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Семестр - 4

Навчальна дисципліна «Зовнішня політика та дипломатія України»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 0

1. Міжнародно-правове визнання України.
2. Співробітництво Україна – спеціалізовані установи ООН.
3. Відносини Україна-Молдова. Українсько-молдавські протиріччя щодо демаркації кордону.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики

Завідувач кафедри _____ **О.В. Шевчук**

Екзаменатор _____ **І.В. Тихоненко**

Відповідь на питання №1 і 2 оцінюється по 13 балів, а питання № 3 – 14 балів.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Денна форма

Графік контрольних заходів та рейтингова шкала оцінювання (4 семестр)

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Усні відповіді на семінарських заняттях (по 3 бали за семінар $3 \cdot 15 = 45$)	45
2	Виконання тестових завдань (по 1 балу за вірну відповідь $1 \cdot 10 = 10$)	10
3	Написання аналітичної роботи	5
4	Іспит	40
	Всього	100

- Відповідь на семінарі оцінюється за 3-бальною шкалою.
- Допуск до іспиту – від 20 балів.

Курс «Зовнішня політика та дипломатія України» включає в себе лекції, семінарські заняття, систему контролю та обліку знань. Передбачає написання підсумкового тестування, захист аналітичної роботи й складання іспиту.

Іспит є підсумковою формою контролю знань студентів і проводиться в усній формі. Робота студентів оцінюється за підсумками виконання основних видів завдань. Якщо студент не відвідував курс лекцій, семінарські заняття і не виконав контрольні заходи, а, отже, не набрав необхідної кількості балів, то він, за рішенням кафедри, не допускається до складання заліку.

Оцінювання результатів навчальної діяльності студентів здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей студентів і передбачає диференційований підхід в його організації.

Критерії оцінки усної відповіді студента на семінарському занятті (денна форма навчання):

Оцінка 3 балів ставиться у випадку:

- студент вільно володіє, визначеними програмою, знаннями й уміннями;
- правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;
- висловлює власне ставлення до навчального матеріалу;
- відповідь чітка і завершена;
- мова добра.

Оцінка 2 бали ставиться у відповідності з попередніми вимогами, але:

- студент має незначні ускладнення при використанні визначених програмою знань і умінь;
- при доборі фактів припускається незначних помилок;
- власне ставлення студентом висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності;
- мова добра.

Оцінка 1 бал ставиться в такому випадку:

- студент користується лише окремими знаннями й уміннями;
- порушує логіку викладу;

- відповідь недостатньо самостійна;
- аргументація слабка;
- є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках;
- мова спрощена.

Критерії оцінювання аналітичної роботи завантаженої у систему Moodle-3

Оцінка	Критерії
5 балів	- дотримано вимоги до оформлення - наявні усі складові елементи - ґрунтовний висновок, що демонструє здобутки та недоліки сайту Посольства
4-3 балів	- недостатньо дотримано вимоги до оформлення - відсутні деякі складові елементи (недостатньо описаний блок новин) - відсутній висновок
2-0 балів	- недотримані вимоги до оформлення - відсутні деякі складові елементи (відсутній блок новин, недостатньо описано рівень інформаційного наповнення сайту) - відсутній висновок.

Критерії оцінювання підсумкового тестування

У варіанті – 10 питань по 1 балу за вірну відповідь у кожному питанні.

Критерії оцінки усної відповіді студента, відповіді на іспиті:

1. Оцінка «5» (відмінно), на заліку 30-40 балів за відповідь на питання іспитового білету за умови, що студент має 60 балів за роботу у семестрі/триместрі, ставиться у тому разі, коли:

а) відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується у просторі та часі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, визначає закономірності визначення та реалізації зовнішньополітичного курсу держав;

б) студент має навички користування законодавчими документами, що регламентують актуальні проблеми міжнародних відносин та зовнішню політику держав, картами, схемами, довідниками; статистичний матеріал може втілити в схемах, діаграмах, графіках, вміє складати порівняльні таблиці;

в) відповідь дає грамотною українською літературною мовою, без русизмів, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу та 2-3 помилки мовно-стилістичного характеру.

2. Оцінка «4» (добре), на іспиті 20-25 балів за відповідь на питання екзаменаційного білету за умови, що студент має 55-60 балів за роботу у семестрі/триместрі ставиться у тому разі, коли:

а) відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, орієнтується у просторі і часі, допускаючи при цьому 1-2 помилки, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, визначає основні закономірності визначення та реалізації зовнішньополітичного курсу держав, у деяких випадках нечітко формулюючи їх;

б) студент має навички користування законодавчими документами, що регламентують міжнародні відносини та зовнішню політику держав, картами та іншими наочними посібниками, складає графіки, схеми, діаграми, таблиці, допускаючи при цьому незначні помилки;

в) відповідь дає у цілому грамотною українською літературною мовою, але допускає русизми, стилістичні, орфографічні та пунктуаційні помилки (не більше 5-6).

3. Оцінка «3» (задовільно), на іспиті до 15 балів за відповідь на питання залікового білету за умови, що студент має 50 балів і більше за роботу у семестрі/триместрі ставиться у тому разі, коли:

а) студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у просторі і часі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу зовнішньополітичного курсу держав, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

б) слабо орієнтується у концептуальній основі та актуальних проблемах міжнародних відносин та зовнішньої політики держав, допускає помилки при складанні таблиць, графіків, схем, діаграм;

в) при викладі українською мовою допускає помилки, русизми, що свідчить про недостатню його мовну культуру.

4. Оцінка «2» (незадовільно) ставиться в тому разі, коли:

а) студент виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу, не орієнтується у просторі і часі, не вміє визначити причинно-наслідкові зв'язки, сформулювати основні напрямки зовнішньополітичного курсу держави;

б) не орієнтується у проблематиці міжнародних відносин, не може побудувати графік, схему, діаграму;

в) відповідь безграмотна з точки зору української мови;

г) студент відмовляється відповідати на поставлені питання.

Відповідність підсумкових семестрових рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

7.Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні:

- Бжезінський З. Україна у геостратегічному контексті / пер. з англ. А. Іщенко. Київ: ВД «Києво-Могилян. Акад.», 2006. 101 с.
- Віднянський С., Мартинов А. Російсько-українська війна та міжнародне співтовариство / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2023. 264 с. URL:
- Дорошко М.С. Неоголошені війни Росії проти України у XX – на початку XXI ст.: причини та наслідки. 2-ге видання, стереотипне. Київ: «Ніка-Центр», 2020. 192 с.
- Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» (1.07.2010 р.). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>
- Закон України «Про національну безпеку України» редакція від 24 лютого 2023 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T182469>
- Указ Президента України №448/2021 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року "Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України" // Президент України: офіційний сайт. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4482021-40017>
- Угода про асоціацію // Урядовий портал: офіційний сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/evropejska-integraciya/ugoda-pro-asociaciju>
- Зленко А. М. Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін. Харків: Фоліо, 2003. 559 с.
- Кучик О. С. Зовнішня політика України: навч. посіб. / О. С. Кучик, О. А. Заяць; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, Фак. міжнар. відносин. Київ: Знання, 2010. 572 с.
- Нариси з історії дипломатії України. Київ: Альтернативи, 2001. 736 с.
- Тихоненко І.В. Методичні вказівки з дисципліни «Зовнішня політика та дипломатія України». Миколаїв: Видавництво ЧНУ ім. Петра Могили, 2020. 116 с.
- Україна в міжнародних організаціях: навч. посібник / Ю. І. Макар та ін. Чернівці: Прут, 2008. 870 с.
- Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України: підручник / Л. Д. Чекаленко; Дипломатична акад. України при МЗС України. Київ: Кондор, 2011. 289 с.

7.2. Додаткові:

- Аналітична доповідь до щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України "Про внутрішнє та зовнішнє становище України" // Національний інститут стратегічних досліджень. 2022. URL: <https://niss.gov.ua/publikatsiyi/poslannya-prezydenta-ukrayiny/analitichna-dopovid-do-shchorichnoho-poslannya-1>
- Балтажи, М. Українсько–болгарські відносини: погляд у майбутнє // Зовнішні справи. – 2012. № 4. С.9-13.
- Валєєва Ю. Українські інтереси на Африканському континенті: Республіка Кот д'Івуар // Зовнішні справи. 2009. № 10/11. С.30-31.
- Ващенко О. Проблема вступу України до НАТО в контексті українсько–американських відносин // Зовнішні справи. 2016. № 4. С.22-25.
- Гендерні особливості дипломатичної служби в Україні та світі / О. Захарова, Т. Марценюк. К.: Міжнародний центр перспективних досліджень, 2015. 52 с.
- Желіховський С. В., Тихоненко І. В. Зовнішньополітичні ініціативи Республіки Польща на підтримку України у російсько-українській війні // Acta De Historia & Politica: Saeculum XXI. 2023. 2023: Спецномер. С. 61-71.
- Зленко А. Українська дипломатія та політика: вчора, сьогодні, завтра // Зовнішні справи. 2013. № 8. С.8-10.

- Забезпечення українських економічних інтересів у відносинах з країнами Субсахарської Африки. Аналітична доповідь. // Національний інститут стратегічних досліджень. 2021. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-09/analytrep_16_2021.pdf
- Магда Є. В. Гібридна війна: вижити і перемогти. Харків: Віват, 2015. 302 с.
- Мазурець Ю. О. Енергетична незалежність як складова національних інтересів України Міжнародні відносини Серія «Політичні науки». 2016. № 10. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/2895/2594
- Мелеганич Г. І. Безпекова стратегія України в умовах сучасних міжнародних викликів та загроз // Міжнародні відносини Серія «Політичні науки». 2015. № 5. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/2518/2248
- Мікула Н. А. Транскордонне співробітництво України в контексті євроінтеграції: монографія. Київ: НІСД, 2014. 316 с.
- Огризко В. Багатовимірний рашизм: початок і кінець. (збірник статей) / Укладач: В.С. Огризко. Київ: ДП «ГДП», 2023. 245 с.
- Огризко В. Доля недоімперії. Київ: ДП «ГДП», 2022. 212 с.
- Палагнюк Ю. Зміст та перспективи політики Східного партнерства як зовнішньополітичної ініціативи ЄС щодо України // Державне управління та місцеве самоврядування. 2014. Вип. 2(21). С. 13-21.
- Піскорська Г. А. Імідж України в контексті російсько-українського конфлікту // Міжнародні відносини Серія «Політичні науки». 2015. № 5. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/2517/2247
- Полтораков О. Українсько-російські парадоксальні відносини // Зовнішні справи. 2009. № 1. С.31-32.
- Потехін О. НАТО без України // Зовнішні справи. 2016. № 11. С.8-13.
- Прокопенко Л. Л. Ракша О. В. Розвиток інституційної основи співробітництва України та ЄС // Аспекти публічного правління. 2018. Т. 6. № 3. С. 56-62.
- Сунгуровський М., Мельник О. Російсько-українська війна: перебіг та розвиток подій: аналітична доповідь // Разумков центр. 2023. URL: <https://razumkov.org.ua/images/2023/02/08/2023-MATRA-I-KVARTAL-2.pdf>
- Слободян Н. Енергетична дипломатія: чому Україні слід навчитися у ЄС? // Європейська правда. 2015. 29 вересня. URL: http://www.eurointegration.com.ua/experts/2015/09/29/7038874/view_print/
- Тодоров І. Україна-НАТО: сучасний стан відносин і перспективи // Міжнародний науковий вісник : зб. наук. пр. / ред. кол. І. В. Артьомов (голова) та ін. Ужгород: ДВНЗ "УжНУ", 2023. Вип. 1-2 (27-28). С. 10-20. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/56843/1/УКРАЇНА%20-%20НАТО.pdf>
- Тихоненко І. В. Україна у зовнішньополітичній стратегії США за адміністрації Дж. Байдена: концептуальний вимір // Політичне життя 2023. № 1. С. 74-81.
- Тихоненко І. В. Допомога Україні як інструмент позиціонування США на міжнародній арені // Politicus. 2023. №1. С. 136-141.
- Турчин Я. Б. Особливості та потенціал співпраці України з країнами АСЕАН // Гілея: науковий вісник. 2014. Вип. 80. С. 395-398.
- Україна ООН: 68 років партнерства та співпраці // Зовнішні справи. 2013. № 11. С. 6-7.
- Україна на шляху до ЄС: реалії і перспективи // Разумков центр. 2023. URL: https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf
- Чекаленко Л. Д. Україна і Республіка Польща: від історичних стереотипів до стратегічного партнерства // Зовнішні справи. 2010. № 3/4. С.26-31.
- Шергін С. Геополітична ідентичність України: ретроспектива і реальність // Зовнішні справи. 2016. № 4. С. 9-13.
- Шергін С. Україна Туркменістан: співробітництво в контексті зовнішньополітичних пріоритетів // Зовнішні справи. 2015. № 3. С. 24-27.

- Lukash O.I., Tykhonenko I.V. India in the context of the Russian-Ukrainian war and the prospects of Indo-Ukrainian cooperation // Політичне життя. 2023. №4. С. 141-148.
- Pifer S. The battle for Azov: Round 1 goes to Russia. // The Brookings Institution: official site. 2018. URL:
<https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2018/12/03/the-battle-for-azov-round-1-goes-to-russia/>

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. Законодавство України: офіційний сайт. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
2. Міністерство закордонних справ України: офіційний сайт. URL:
<https://mfa.gov.ua>
3. Представництво Європейського Союзу в Україні: офіційний сайт. URL:
https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk
4. Представництво України при Європейському Союзі: офіційний сайт. URL:
<https://ukraine-eu.mfa.gov.ua>
5. Постійне представництво України при міжнародних організаціях у Відні: офіційна сторінка. URL: <https://vienna.mfa.gov.ua>